

Regioninės politikos plėtotė 2014-2020 m.

**Vidaus reikalų ministerijos
Regioninės politikos departamento direktorius
Arūnas Plikšnys
2014-10-24, Kernavė**

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

Regioninės plėtros įstatymas(VIII-1889)

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

Bendroji informacija

Įstatymo projektą pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybė, parengė VRM.

Įstatymo projekto tikslas –

- padidinti regionų plėtros tarybų vaidmenį ir veiklos efektyvumą įgyvendinant nacionalinę regioninę politiką;
- padidinti nacionalinę regioninę politiką įgyvendinančių subjektų veiklos efektyvumą administruojant ir panaudojant Europos Sąjungos finansinę paramą šios paramos 2014–2020 metų programavimo laikotarpiu.

Įstatymo projektas parengtas:

- siekiant nustatyti teisinio reguliavimo priemones, užtikrinančias didesnę nacionalinę regioninę politiką įgyvendinančių subjektų (Vyriausybės, Vidaus reikalų ministerijos, regionų plėtros tarybų savivaldybių) veiklos efektyvumą administruojant ir naudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą 2014–2020 metų finansiniu laikotarpiu;
- siekiant nustatyti teisinio reguliavimo priemones leidžiančias suderinti Regioninės plėtros įstatymo nuostatas su Europos Sąjungos Reglamentų nuostatomis, nustatančiomis integruotų teritorinių investicijų įgyvendinimą;
- Atsižvelgus į Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės pateikto Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 2, 8, 11, 12, 13, 14 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-635 nuostatas, kurioms Lietuvos Respublikos Vyriausybė pateikė savo išvadą 2013 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 868. Įstatymo projektu siūlomos nustatyti teisinio reguliavimo priemonės, didinančios regionų plėtros tarybų vaidmenį.

Regiono samprata (esmė)

- Patikslintas regiono apibrėžimas – aiškesnis (savivaldybė – nėra regionas)
- Įgyvendinimo teritorijos atsiejamos nuo apskričių ir savivaldybių (**administracinių vienetų**);
- Atsisakoma nuostatos, kad **regioninės plėtros planavimas atliekamas apskrityse** (galimi neadministraciniai planavimo regionai).

Nacionalinės regioninės politikos papildomos priemonės (esmė)

Nauja įstatymo redakcija numato naujas/pakeistas priemones:

- **Valstybės pagalbą** (tiesioginė parama verslui) (*galiojančioje redakcijoje apribota probleminėmis teritorijomis ir regioninių problemų turinčiais ūkio sektoriais*);
- **Tarptautinio bendradarbiavimo programas**, kaip vieną iš nacionalinės regioninės politikos įgyvendinimo būdų;
- **Tikslinių teritorijų vystymo** programų priemonių tiesioginį finansavimą;
- **Regioninės svarbos projektus.**

Nustatomas naujas tikslinių teritorijų išskyrimo reglamentavimas (esmė)

Šiuo metu vienintelis Regioninės plėtros įstatyme nustatytas tikslinės teritorijos tipas yra „probleminė teritorija“, išskiriama Vyriausybės. Naujas reglamentavimas sudarys sąlygas išskirti tikslines teritorijas, kurios nėra probleminės teritorijos **ir gali apimti mažesnes valstybės teritorijos dalis** (gyvenamąją vietovę ar jos dalį) ir leis nustatyti nacionalinės regioninės politikos įgyvendinimo priemones, **skirtas konkrečioms gyvenamosioms vietovėms ar jų dalims, pagal šių vietovių specifiką**. Pagal siūlomus keitimus, tikslines teritorijas galės išskirti:

- **savivaldybės – miestų ar kitų gyvenamųjų vietovių dalis;**
- **regionų plėtros tarybos – kaimo gyvenamąsias vietas ir mažuosius miestus;**
- **Vidaus reikalų ministerija – miestus (didesnius kaip 6 tūkst. gyv. arba turinčius savivaldybės centro statusą).**
- **Vyriausybė – visą savivaldybę ar regioną (kaip probleminę teritoriją). Pastaba – Komiteto tikslintame projekte Vyriausybės įgaliojimai apriboti (probleminės teritorijos yra 2007-2013 m. jau išskirtos teritorijos).**

Planavimo dokumentų pokyčiai

Galiojanti redakcija

- **7 straipsnis. Regioninės plėtros planavimo dokumentai**
- 1. Nacionalinei regioninei politikai įgyvendinti rengiami:
- 1) regionų plėtros planai;
- 2) regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo programa; probleminių teritorijų plėtros programos.

Nauja redakcija

8 straipsnis. Regioninės plėtros planavimo dokumentai

1. Nacionalinei regioninei politikai įgyvendinti rengiami ir tvirtinami:

1) valstybės lygmens regioninės plėtros planavimo dokumentai: regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo programa ir probleminių teritorijų plėtros programos;

2) regiono lygmens regioninės plėtros planavimo dokumentai – regionų plėtros planai;

3) gyvenamųjų vietovių, jų dalių ar grupių lygmens regioninės plėtros planavimo dokumentai – tikslinių teritorijų vystymo programos.

Regioninės svarbos projektas (esmė)

Tai projektas:

- **Atitinkantis Vyriausybės nustatytus kriterijus** (minimalius reikalavimus pagal tipą: teritorinės aprėpties, darbo vietų, investicijų ir pan.) ir skiriamas įgyvendinti regiono plėtros plane nustatytus regiono plėtros tikslus ir uždavinius.
- Projektus regioninės svarbos projektais pripažins **regionų plėtros tarybos**.
- Siekiama **paskatinti didesnių, kelioms savivaldybėms svarbių projektų, tarp jų ir privačių investuotojų lėšomis įgyvendinamų** ekonominių ar ekonominės infrastruktūros projektų, planavimą ir koordinavimą regiono lygiu.
- Apibrėžus tokius projektus, nustačius jų sampratą, **galės būti taikomos papildomos tokių projektų įgyvendinimo skatinimo priemonės**. Pavyzdžiui, skirstant Europos Sąjungos finansinę paramą taikomi specialieji ar prioritetiniai atrankos kriterijai, supaprastintos teritorijų planavimo ar valstybinės žemės nuomos procedūros.

Nauji regionų plėtros tarybų įgaliojimai

15 straipsnis. Regionų plėtros tarybos ir jų įgaliojimai

- teikia siūlymus regiono savivaldybių taryboms ir VRM dėl šių institucijų pagal kompetenciją išskirtų tikslinių teritorijų vystymo programų priemonių nustatymo ir šių programų vykdymo;
- regioninės svarbos projektų nustatymas ir įgyvendinimas;
- sprendimai dėl tarptautinio bendradarbiavimo;
- tikslinių teritorijų išskyrimas (gyvenamosios vietovės iki 6 tūkst. gyventojų, išskyrus savivaldybių centrus).
- Siūlymai dėl kitų tikslinių teritorijų atrinkimo principų ir kriterijų

Nustatomi savivaldybių įgaliojimai – naujas str.

16 straipsnis. Savivaldybių tarybų ir administracijų vykdomųjų institucijų įgaliojimai

1. Savivaldybių tarybos:

- 1) deleguoja savivaldybės tarybos narius į regiono plėtros tarybą;
- 2) teikia siūlymus regiono plėtros tarybai dėl savivaldybėje numatomų vykdyti regiono socialinės ir ekonominės plėtros bei infrastruktūros projektų įtraukimo į regiono plėtros tarybos Vidaus reikalų ministerijos nustatyta tvarka sudaromus ir tvirtinamus siūlomų finansuoti projektų sąrašus;
- 3) teikia siūlymus regiono plėtros tarybai dėl savivaldybėje numatomų vykdyti socialinės ir ekonominės plėtros bei infrastruktūros projektų pripažinimo regioninės svarbos projektais;
- 4) pagal kompetenciją nustato tikslinių teritorijų išskyrimo kriterijus ir pagal juos išskiria tikslines teritorijas;
- 5) teikia vidaus reikalų ministrui tvirtinti vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka parengtas savivaldybės tarybos išskirtų tikslinių teritorijų vystymo programas.

2. Savivaldybių administracijos vykdomosios institucijos:

- 1) šio įstatymo nustatytais atvejais kartu su Vidaus reikalų ministerija rengia probleminių teritorijų plėtros programas ir tikslinių teritorijų vystymo programas;
- 2) dalyvauja įgyvendinant probleminių teritorijų plėtros programas ir tikslinių teritorijų vystymo programas;
- 3) pagal kompetenciją įgyvendina regiono socialinės ir ekonominės plėtros bei infrastruktūros projektus.

Regionų plėtros tarybų veiklos finansavimas (esmė)

- Skiriami asignavimai regionų plėtros tarybų tarptautinio bendradarbiavimo veiklai (administruoja VRM);
- Skiriami asignavimai RPT aptarnavimui
- **Regiono plėtros tarybos pirmininkui ir jo pavaduotojui atlyginama už darbą (išskyrus atvejus, kai šias pareigas eina merai ar jų pavaduotojai, kurie negali gauti kito atlyginimo).**

LRS pasiūlymai dėl naujos Įstatymo koncepcijos (2 straipsnis) (esmė)

- 3. LRV pavedama iki 2015 m. birželio 1 d. patvirtinti naujos redakcijos Lietuvos regioninės plėtros įstatymo koncepciją ir iki 2015 m. lapkričio 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Seimui jos pagrindu parengtą Lietuvos regioninės plėtros įstatymo naują redakciją bei kitų įstatymų ir teisės aktų projektus pagal šias nuostatas:
- **Regioninė politika orientuojama į konkurencinių pranašumų vystymą** (regioninių verslo klasterių kūrimo iniciatyvų, regiono sumanios specializacijos-regioninių inovacijų sistemų, žmogiškųjų išteklių regionų reikmėms ir pan.);
- pertvarkoma Lietuvos strateginio planavimo sistema, **pagal regionų plėtros planus koordinuojamos regione atliekamos viešosios investicijos;**
- **regionai gali nesutapti su apskritimis;**
- Regionų plėtros tarybos įgyja **juridinio asmens statusą ir joms pavaldžias agentūras;**
- Regionų plėtros tarybos **savarankiškai disponuoja finansiniais ištekliais savo veiklai.**

Įstatymo įsigaliojimas

- Įstatymą pasirašė LR Prezidentė spalio 1 d.
- Įstatymas įsigalios lapkričio 1 d.
- VRM jau priėmė teisės aktus, kurie numatyti įstatyme dėl tkslinių teritorijų išskyrimo, Regionų Itegruotų vystymo programų, kai kurie teisės aktai nebus rengiami
- 2 teisės aktai bus priimti ėgyvendinimui: LRV nutarimas dėl regionui svarbių projektų kriterijų nustatymo ir LRV nutarimas dėl RPD prie VRM įgaliojimų
- Iki 2015 06 01 – nauja įstatymo koncepcija
- Iki 2015 11 01 – nauja įstatymo redakcija
- 2015 m. sausio pabaigoje planuojama konferencija

Regioninė politika 2014 – 2020 m.

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

PS,VP ir TT išskyrimas

- Lietuvos Respublikos partnerystės sutartis – pavirtinta EK 2014-06-20.
- **Veiksmų programa patvirtinta – vakar 2014-09-08.**
- FM patvirtino PAFT (10 08) ir LRV VPAT (10 03)
- **2014-06-18** VRM patvirtino tikslinių teritorijų išskyrimo kriterijus ir principus (mažų ir vidutinių miestų) (įsigalioja 2014-10-01);
- **2014-06-19** VRM išskyrė tikslines teritorijas (mažų ir vidutinių miestų) (įsigalioja 2014-10-01);
- **2014-07-09 Vilniaus miesto savivaldybės taryba pritarė** Integruotai teritorijos vystymo programai (projektui) ir teikia VRM derinti patikslintą projektą šiandien.
- **2014-07-11** VRM patvirtino Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gaires (įsigalioja 2014-10-01).
- **2014 – 08-27 VRM patvirtino** Regionų plėtros planų metodikos pakeitimus.
- Nuo 2014-10-01 (įsigaliojus teisės aktams) savivaldybės galės pateikti ministerijų išvadoms ir tvirtinimui VRM integruotas teritorijų vystymo programas
- **2014 – 08 – 29** VRM patvirtino Valstybinių projektų atrankos tvarkos aprašą
- Derinamas Regioninių projektų atrankos tvarkos aprašas, valstybinių taip pat ir kt.

Regioninių projektų rengimas

- Parengti regionų plėtros planų rengimo metodikos pakeitimai, pagal kuriuos Regionų plėtros tarybos sudarinėja pirminius regioninių priemonių sąrašus.
- Liepos 1 d. parengtas regionų projektų atrankos tvarkos aprašo projektas, paskelbtas VRM tinklalapyje, laukiame LRV sprendimų (dėl PAFT ir VPAT).
- Rengiami VRM priemonių projektų finansavimo sąlygų aprašai.
- Liepos 29 d. regionų plėtros taryboms išsiųsti raštai dėl regioninių priemonių kvotų (SAM, SADM, ŪM, VRM, AM; ŠMM kitų ministerijų KM, ŽŪM, SM, EM – kvotų nėra)

TARPINSTITUCINIS VEIKLOS PLANAS (ES LĖŠOS, LITAIŠ)

Patvirtinta LRV 2014 02 19 nutarimu Nr. 172	2007–2013	2014-2020
Vidaus reikalų ministerija	1.188.605,20	1.304.091,1
Aplinkos ministerija	158.174,70	885.000,00
Energetikos ministerija	-	14.000,00
Informacinės visuomenės plėtros komitetas	16.579,40	-
Kultūros ministerija	-	130.000,00
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	152.970,00	231.903,59
Sveikatos apsaugos ministerija	50.702,70	170.000,00
Švietimo ir mokslo ministerija	149.464,00	268.000,00
Ūkio ministerija	340.845,00	20.000,00
Žemės ūkio ministerija	-	155.550,00
Susisiekimo ministerija	428.080,00	453.041,20
Iš viso	2.485.421,00	3.631.586
Procentais nuo ES struktūrinės paramos	10,5	15,1

VRM priemonės – 1304 mln.Lt

1. Daugiafunkciniai centrai – VP 229,5 mln. Lt (Vilniaus DC, Klaipėdos DC ir Lazdynų DC)
2. Didžiųjų miestų infrastruktūros priemonė – RP 480 mln. Lt
3. Vidutinių ir mažų miestų infrastruktūros priemonė – RP 340 mln. Lt
4. Pereinamojo laikotarpio teritorijų (probleminių teritorijų) infrastruktūros pr. – RP 16 mln. Lt.
5. Pereinamojo laikotarpio teritorijų (REAC) infrastruktūros pr. – VP 25 mln. Lt.
6. Mažų miestų ir gyvenv. infrastruktūros priemonė – RP 165 mln. Lt
7. PAGD priemonė – VP 15 mln. Lt
8. ESF priemonė savivaldybėms – RP 14 mln. Lt

Regioninių priemonių BF

- **VRM poreikis BF iš VB 7,5% apie 80 mln. Lt, visom regioninėm priemonėm 240 mln., po ilgų derybų su LRVK ir FM baigiamas derinti;**
- VP priedo projekte VRM priemonėm numatyta 7,5% BF iš VB su išlygom:
 - Rezultatų siekimo, spartos, tisingumo;
- Priemonei skiriamos bendro finansavimo valstybės biudžeto (VB) lėšos – 7,5 proc.
- Kvota regionui – ES subsidija + 7,5 proc. VB lėšų:
- Didesnis BF iš VB, jei rezultatai pasiekti didesni ir per trumpesnį laiką;
- 7,5% BF iš VB , jei viskas laiku;
- Mažiau, jei administravimo sutarties įgyvendinimas vilkinamas;
- Principas netaikomas „facing out“ priemonėms, nes joms finansavimo sutarčių pasirašymas per numatytą periodą (2015-2016 m.) turi būti baigtas.
- **Tikslas** – paspartinti (motyvuojant) lėšų įsisavinimo procesus, ypač pradiniu laikotarpiu, kuris, kaip rodo praktika, dėl procedūrinių priežasčių užtrunka palyginti labai ilgai.

2014-2020 m. ES Struktūrinės paramos paskirstymas Vilniaus regionui

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

TIKSLINĖS TERITORIJOS

Vilniaus regiono projektams, planuojamiems įgyvendinti pagal priemonę, skirtą kompleksiskai atnaujinti savivaldybių centrų ir kitų miestų (nuo 6 iki 100 tūkst. gyventojų) viešąją infrastruktūrą, numatoma skirti **iki 72 247 496 Lt ES fondų lėšų:**

Lėšų paskirstymo principas - proporcingai tikslinės teritorijos (miesto) gyventojų skaičiui (pagal Statistikos departamento duomenis 2014 m. sausio 1 d.)

Tikslinė teritorija	Gyventojų skaičius	Gyventojų dalis	Finansavimas (ES fondų lėšos), Lt
Elektrėnai	11592	4,84%	16 490 302
Lentvaris	10610	4,43%	15 093 349
Širvintos	6075	2,54%	8 642 045
Ukmergė	22510	9,40%	32 021 800

Vilniaus miesto projektams, planuojamiems įgyvendinti pagal priemonę, skirtą kompleksiskai atnaujinti 5 didžiųjų miestų dalių viešąją infrastruktūrą, numatoma skirti iki **150,4 mln. Lt ES fondų lėšų**:

Lėšų paskirstymo principas: 50 mln. Lt, likusi dalis – pagal gyventojų skaičių mieste

Tikslinė teritorija	Gyventojų skaičius	Gyventojų dalis	Finansavimas (ES fondų lėšos), Lt
Vilniaus miestas	526356	44%	150 400 000

Pereinamojo laikotarpio teritorijos

Vilniaus regiono projektams, planuojamiems įgyvendinti pagal priemonę, skirtą *probleminių teritorijų plėtrai (phasing out)*, numatoma skirti iki **2 802 088 Lt ES fondų lėšų**:

Lėšų paskirstymo principas - proporcingai tikslinės teritorijos savivaldybės gyventojų skaičiui (pagal 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis)

Probleminė teritorija	Gyventojų skaičius	Gyventojų dalis	Finansavimas (ES fondų lėšos), Lt
Šalčininkų rajono savivaldybė	34544	9,40%	1 550 908
Švenčionių rajono savivaldybė	27868	7,58%	1 251 179

Mažieji miestai ir gyvenvietės

Vilniaus regiono savivaldybių administracijų projektams, *planuojamiems įgyvendinti pagal priemonę, skirtą kompleksiskai atnaujinti 1-6 tūkst. gyventojų turinčių gyvenamųjų vietovių (išskyrus savivaldybių centrus), miestelių ir kaimų bendruomeninę infrastruktūrą*, numatoma skirti iki **27,455 mln. Lt ES fondų lėšų**:

Lėšų paskirstymo principas:

1. Vadovaujantis koncentracijos principu nustatoma minimali ES fondų lėšų subsidijos projektui vertė - 2,5 mln. Lt.
2. Maksimali ES fondų lėšų subsidijos projektui vertė (milijonais Lt) apskaičiuojama: max projekto vertė = 2,5+gyventojų skaičius/1000. (Gyventojų skaičius įvertinamas remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis).
3. Maksimali ES fondų lėšų subsidija gyvenamosioms vietovėms, 2007-2013 m. gavusioms paramą pagal priemones „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ ir „Probleminių teritorijų plėtra“ apskaičiuojama: subsidija = max projekto vertė-2007-2013 m. gauta subsidija.

Regionas	Tinkamų gyvenamųjų vietovių skaičius, vnt.	ES fondų lėšų limitas, Lt
Vilniaus	26	27 455 000

- Iki **2014 m. lapkričio 17 d. Vilniaus** regiono plėtros taryba turi nustatyti atrankos kriterijus ir atrinkti 1-6 tūkst. gyventojų turinčias gyvenamąsias vietas, į kurias bus investuojama 2014-2020 m. laikotarpiu.
- Apie kitų ministerijų administruojamų priemonių lėšų paskirstymo principus ir numatytą finansavimą Vilniaus regionui 2014-2020 m. laikotarpiu Vilniaus regiono plėtros taryba buvo informuota 2014 m. liepos 27 d. raštu 1D-5413 „Dėl asignavimų paskirstymo regionams“ ir dėl ŠMM priemonių prieš 2 savaites

Ačiū už dėmesį!

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA